

1933 Flygtekniska föreningen – FTF bildas

1968 Sammanslagning av FTF och [Svenska Interplaneteriska Sällskapet](#) - SIS (bildat 1950)

2014 Namnbyte till Flyg- och rymdtekniska Föreningen....men förkortningen FTF bibehölls

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

FTF 50 år – tal av Björn Törnblom Bevingat 2003-1

Flygtekniska föreningen 70 år

I samband med att man kommer att fira hundraårsjubileet av bröderna Wrights första flygning kommer man också att celebrera Flygtekniska Föreningen, som bildades i Stockholm den 1 december 1933. Från att det första året ha haft ca 60 medlemmar har föreningen växt till att omfatta över 2100 medlemmar fördelat på huvudföreningen i Stockholm och de fyra lokalavdelningarna i Linköping, Malmö, Trollhättan och Göteborg.

Följande artikel, som beskriver de första åren på 30-talet, är hämtad ur Björn Törnbloms tal vid FTFs 50-årsjubileum:

Ur tidskriften Flygning nr 1 1934 kunde man läsa om vad som hänt den 1 december 1933: "Flygteknici samlas i sällskap. Den 1 december samlades i Stockholm ett 40-tal flygteknici för att diskutera möjligheten för en sammanslutning. Intresset var mycket stort bland de närvarande, bland vilka märktes flera ingenjörer från Västerås och Ing. Lignell från Malmö.

En interimsstyrelse tillsattes för utarbetande av förslag till stadgar, och valdes härvid följande fyra personer, som när och om de så önska kunna adjungera en femte: Prof. Malmner, ordf., Ing. Spaak, v. ordf., Ing. Björnsjö, sekr., Ing. Ångström.

Föreningen är öppen för var och en, som är intresserad av rent flygtekniska frågor och de, som önska erfara något närmare i saken kunna vända sig till sekreteraren. Föredrag i flygtekniska frågor äro avsedda att anordnas, så snart föreningen kommer igång. Nästa möte skall äga rum i februari."

Det första konstituerande sammanträdet, då namnet "Flygtekniska Föreningen" antogs, ägde rum i Ingenjörsvetenskapsakademiens lokaler i Stockholm. Valet av lokal var inget tillfällighet. År 1923 hade nämligen IVA tillsett en flygteknisk kommitté med uppgift att främja flygteknisk forskning och flygteknisk industri. Ordförande var landshövdingen, sedermera statsrådet Sven Lubeck

och sekreterare flygingenjör, sedermera överingenjör Tord Ångström. Kommittén upprättade ett forskningsprogram som omfattade aktuella problem rörande användning av aluminium, stål och trä inom flygindustrin ävensom start av flygmotorer vid låga temperaturer. På materialområdet var uppmärksamheten framförallt inriktad på korrosion och utmattnings.

År 1933 hade emellertid flyg-tekniska kommitténs forskningsprogram avslutats och ett aerodynamiskt laboratorium vid KTH hade genom IVA:s kraftfulla medverkan tillkommit. Förutskattningsarna för flygtekniska kommittén arbetade visserligen med andra, IVA:s verkställande direktör kommerserådet E. Enström från läroverket till flygtekniska kommittén. Huvudsaklig uppgift för en sådan förening skulle vara att söka sända den flygtekniska verksamheten inom landet. Det var med Enströms intresserade och varma gillande som Flygtekniska Föreningen bildades. Föreningen har under åren arbetat i nära kontakt med Akademien inte minst i samband med Thulinmedaljen.

Det andra till februari 1934 aviserade sammanträdet ägde i själva verket rum något senare, nämligen den 3 mars 1934 på restaurang Gillet, Brunkebergsgator. Här vid antogs Föreningens stadgar.

Dessa gäller i stort sett oförändrade ännu idag med de tillägg som motiveras av tillkomsten av rymdteknik och upprättandet av lokalföreningar. Föreningens verksamhet utövas "exempelvis genom anordnandet av föredrag med diskussioner, företaget av studieresor, utgivandet av skrifter, eller på annat sätt".

Vid sammanträdet på Gillet utökades interimstyrelsen med Ing. K.A. Norlins samt utvaldes till styrelsesuppleanter ingenjörerna K. Lignell och S. Luthander. Till klubbmästare valdes ingenjör A. Falke och årsavgiften fastställdes till 10 kr per medlem och för kategori studerande 5 kr per medlem. Enligt sammanträdesprotokollet, som är justerat av Sten Luthander och Per A. Norlin höll ingenjör K.H. Larsson, Malmö, föredrag över ämnet "Intryck av amerikansk flygteknik just nu" och ingenjör E. Sparmann, Stockholm, över ämnet "Segelflygning".

De båda första föredragen i föreningens historia avlyssnades av inemot 60 medlemmar, som också fick se film och skioptikonbilder. Flera omständigheter medverkade till att från alla första början göra Flygtekniska Föreningen livskraftig, aktiv och vital såsom ett välbehövligt forum för Sveriges flygtekniker. Vid KTH hade Ivar Malmner, vår förste professor i flygteknik, just begävat med flygtekniskt laboratorium med vindtunnel och sekomponentväg. Landets flygindustri, tills vidare

TIDIGARE FTF JUBILEER

Göran Lilja om IAF 85 och ICAS 1990 Bevingat 2003-3

Lyftet för Flygtekniska Föreningen

Kongresserna i IAF-85 och ICAS-90, som arrangerades av FTF blev mycket lyckade och resulterade i ett ekonomiskt lyft för föreningen, som gav möjlighet att initiera de nationella flygteknik-kongresserna.

Inr 1-2003 av Bevingat återgavs ett avsnitt av Björn Törnbloms tal vid FTFs 50-årsjubileum 1983, som beskrev de första åren av Flygtekniska Föreningens historia.

Här, i samband med FTFs 70-årsjubileum, presenterar Göran Lilja sin version av historiken av de två senaste och mycket framgångsrika decennierna i föreningens historia och som börjar med de internationella IAF- och ICAS-kongresserna i Stockholm:

Under sent 70-tal togs initiativ för att hålla en ny IAF-kongress i Sverige med sikte på 1981. Tveksamheten var av naturliga skal stor inom FTF och det var många andra som tävlade om värdskapet. Så småningom kom ett beslut att Sverige skulle vara värd 1985. Det var då få av oss blandade som kunde föreställa sig vad som skulle komma. Såväl en IAF-som en ICAS-kongress hade hållits i Sverige tidigare men det var många år sedan. Dethandlade nu om att en föreningsmedlemsantal tusen kronor i balansräkningen skulle ges sig in i ett projekt på flera miljoner. Risktagandet var stort. Anspråken var höga och avgifterna skulle vara låga. Rivalitet mellan länder liksom behov av hansyn till källsaga organisationer och personer var oändliga. Föreningens dåvarande ordförande Sven-Olof Hökberg tog på sig uppgiften att även leda kongressorganisationen. Som stöd för ekonomin hade vi fått ett råd och öfte från utlandet att en rymduttställning skulle ordnas i slutning till kongressen. Man kom hit, bedömde det hela som om möjligt och för hem. Där stod vi. Det blev Lars Andersson som fick klara av denna omöjlighet och gjorde det också en lyckad resultat. Vi hade till vår glädje fått H.M. Konungen som kongressens beskyddare och inbjudningstalare.

RYMDUTSTÄLLNINGEN IAF-85

H.M. Carl XVI Gustaf med fr v. Lars Andersson och Sven-Olof Hökberg. Längst till höger: Jerry Grey, Presi dent IAF

Kongressen genomfördes med utomordentligt lyckat resultat på Stockholmsmassan och kom att sätta en ny standard för IAF. En höjdpunkt var medverkan av astro- och kosmonauter. Själva hade jag tillfälle att närmar mig och träffa Vladimir Sjatalov, chef för det sovjetiska utbildningscentret, såväl den högt uppsatta men blygsammaheten själv,

intresserad och utomordentligt angenäm att ha kontakt med. Ett annat och närmast anekdotiskt minne är en dramatisk resa med ett stort antal kongressdeltagare från hela världen under en dag tur och retur till Kiruna för besök i Jukkasjärvi och på Exoranger samt i Luleå. Företaget var organiserat och smittat av en vettig och med träng om tid

FTF 75 år - föredrag av Göran Lilja Bevingat 2008-2

Flygtekniska föreningen 75 år

I samband med årsmötet den 9 maj 2008 firade FTF 75-årsjubileum.

För att celebrera denna händelse hade Hedersledamoten Göran Lilja inbjudits att tala om föreningens historia i egenskap av veteran och hans erfarenheter av FTF under nästan fyra decennier.

Andra talare under jubileet var Ulf Edlund som behandlade den svenska flygindustrins historia. Billy Fredriksson och Ulf Ohlsson hade anförandet som gav deras syn på framtiden inom speciellt flygområdet.

Här följer Göran Liljas föredrag om Flygtekniska föreningens historia:

Jag skall ge några högt personliga glimtar ur föreningens historia, den första tiden, tillkomsten av lokalavdelningar, föreningsverksamheten, med tiden ökade internationella ambitioner och vägen fram till var vi står idag. Jag skall också försöka ge en bild av några av de personer som satt djupa spår och av en del minnervärda episoder.

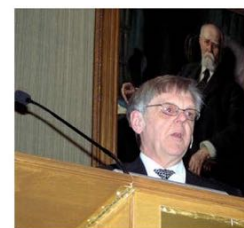
Nu är detta inte helt origiellt. Man gjorde det efter 10 år och efter 25 år. Föreningens historia fram till 50-årsjubileet är föredragligt behandlad av Björn Törnblom och återgiven i 1984 års matrikel. Jag har tagit mycket därur. Därtill har jag själv tidigare publicerat i Bevingat (nr 3-2003) gällande tiden därefter.

Föreningens första och konstituerande möte hölls på IVA den 1 december 1933. Platsen var naturligt IVA:s flygtekniska kommitté hade efter tio år avslutat sitt arbete. Fler namn kända personer var drivande och engagerade, bland andra Ivar Malmner och Tord Ångström. Det påföljande första föredraget höll på restaurang Gillet mars 1934. Då antogs stadgar som i stort sett sig till idag. Där valdes styrelsen med K.A. Norlin, K. Lignell och Sten Luthander. Medlemsavgiften fastställdes till 10 kronor. De 60 deltagarna fick lyssna till föredrag över Intryck av amerikansk flygteknik just nu och segelflygning. En notis i DN från 1933 säger att "Flygteknici sammankallas sig... och av vid något vides sciptionbilder. Man var väl framme redan då Föreningens förre klubbmästare Carl Ståhlberg höll 1934 på med en huserovering och hållde den notisen i en toasbottnen.

Under 1934 höll Rolf von Bohrock Sten Luthander föredrag om Autogiro.

Programverksamheten hade många intressanta inslag. Jag kan nämna prov på några. Det var vanligt att prominenta uttalanden på besök hos någon i föreningen om både att hålla föredrag. På den tiden kände man att plåsans för såldat. Jag minns själv Jack Steiner från Boeing, Igor Sikorsky mfl. föreläsare.

En frekvent lokal med närliggande till Gillet blev "teknologiföreningens gemensamma lokal". För en ung person var det imponerande att komma hit med porträtt i olja, stora skärmar och imponerande trappor. Med den tekniska magiska elementen hade vi och andra fick att nyttja en så värdis facilitet. Glädjen blev korvarna. När dammet lagts sig efter rymdsvägen blev det en tid i nya Ingenjörshuset och Restaurang Ören. Detta vägrade sig alltså levbart. Dess bättre gavs möjlighet att nyttja Wernerger Center, dåvarande MHS och BP-huset i Värtan.

GÖRAN LILJA

Senare skall jag komma in på kongresser. Det fanns även tidigt prov på mer omfattande aktiviteter. Det hörde ett internationellt symposium 1954 om Jetmotorer underhåll som då var ett brett ämne, omfattande om både och ett om flygtrafikhändelser. Man var väl framme redan då flygsäkerhet på 60-talet på KTH också började bli. Medlemsutvecklingen var till en början lugn. I början av 50-talet hade man nätt några hundra. Med lokalavdelningar och med SIS kom man sedan upp i runt 1700 ganska snabbt.

1944 instiftades Thulinmedaljen. Den har varit ett uppskattat och prestigelöst märke för att utveckla uppsattnings av framstående insatser. Den utdelas vid föreningens årsmöten, runt 14 maj (Thulin föddsdag) och ska i guld- och silvervalvrena godkänns av IVA. Statistiska står sig. Självalet har de i praktiken fått anpassa till en ny tid förutsättningar. Flyg om fattar annat än de klassiska verksamheterna och en rymdflygare anser i denna mening flyga. Jorden består från 1961 med bidrag från ett antal personer och företag som grundplåt. Flytet var att främja flygvetenskap och ekonomi. Ett antal stipendier har delats ut genom åren men kopplingen till just flyget har inte varit stark. Man kan vilja att styren på flygvetenskap, optimering, men forskning. Ett fördrag hade handlat om huvudsak flygvetenskap och framtid.

Artiklarna ovan plus artikel om SIS finns länkade på hemsidan under avsnittet "Historik och målsättning".

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

FTF bildades i december 1933...nästan på dagen 30 år efter bröderna Wrights första flygning.

Av DN-notisen från söndagen 3 december 1933 framgår att FTF bildades vid ett sammanträde på IVA fredagen 1 december. Till medlemmar av interimsstyrelsen valdes professor Ivar Malmer, överingenjör Georg Spaak, och flygingenjörerna Tord Ångström och Edvin Björnsjö. Vid nästa möte utökades interimsstyrelsen med ingenjör K. A. Norlin samt med ingenjörerna Karl Lignell och Sten Luthander som styrelsesuppleanter.

VILKA VAR DESSA PIONJÄRER SOM BILDADE FTF ?

Ivar Malmer f 1884 – professor i flygteknik på KTH

Georg Spaak f 1877 – Överingenjör Bergvik & Ala, KTH elektroteknik 1897

- Sveriges första privatflygare med eget flygplan

- ledamot av 1931 års flygkommitté, IVA:s flygtekniska kommitté 1924-43

Edvin Björnsjö – flygingenjör – skrev lärobok om flygmotorlära, referat från 1931 års luftfartsutställning i Stockholm

K. A. Norlin – ingenjör, byråchef, senare bankdirektör SEB

Tord Ångström f 1892

Karl Lignell f 1893

Sten Luthander f 1905

Ordföranden i FTF huvudförening

Chairmen of the Swedish Society of Aeronautics and Astronautics in Stockholm

1933-1938 Professor Ivar Malmer

1938-1940 Flygdir. Henry Kjellsson

1940-1942 Övering. Karl Lignell

1942-1944 Övering. Tord Ångström

1944-1946 Flygöverdir. Claes Sparre

1946-1948 Professor Sten Luthander

IVAR MALMER (1884–1949) – FTF förste ordförande 1933–1938.

Studier i Uppsala (fil.kand.) och disputerade i Lund 1915 inom spektografi

1915 - 1920 Thulinverken Landskrona

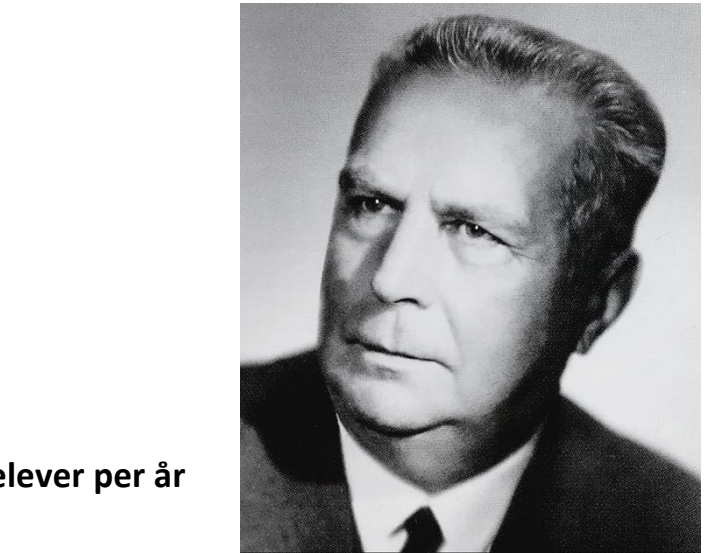
1921 - 1926 flygingenjör på Malmen

Under hela 1920-talet docent och speciallärare på KTH

1928 förste innehavaren av en professur i flygteknik i Sverige

Vindtunneln L1 på KTH blev klar 1932.

Flygteknisk utbildningslinje på KTH inrättades först under 1940-talet med 20 elever per år

Malmer var drivande i skapandet av FFA - Flygtekniska Försöksanstalten 1940 och var dess förste chef 1940–1947.

Erik Petersohn blev chef för aerodynamiska avdelningen och Sten Luthander chef för hållfasthetsavdelningen.

Sten Luthander, Ivar Malmer och Erik Petersohn

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

HENRY KJELLSON (1891–1962) – FTF 2:e ordförande 1938–1940

Civ.ing. KTH – Sveriges förste flygingenjör inom försvaret 1917

Konstruktör av bl.a. Tummelisa 1919

Haveriutredare – ordförande Haverikommissionen från 1927

Flygdirektör i Flygvapnet

Världsmästare i bågskytte 1934

Skrev spekulativa böcker om forntida teknik och försvunna civilisationer

KARL LIGNELL (1893–1987) – FTF 3:e ordförande 1940–1942

1914 Maskiningenjörsexamen i Tyskland – arbetade vid olika tyska flygplansfabriker

1919 Svensk Lufttrafik AB (postflyg) som flygingenjör

1922 - 23 ansvarig för luftfartsutställning i Göteborg

1925 - 46 Teknisk chef AB Aerotransport

1946 - VD för AB Aerotransport (som tillsammans med SILA blev en del av SAS)

TORD ÅNGSTRÖM (1892–1978) – FTF 4:e ordförande 1942–1944

1912 – diplomerad aviatör hos Louis Bleriot

1914 - 16 armé- och marinflygare

1918 Examen från KTH

1918 - 19 Thulinverken

trafikflygare, besiktningsman, flygingenjör FV mm

1936 - 45 Luftfartsinspektör vid Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen

1945 - 57 Chef för Luftfartsinspektionen

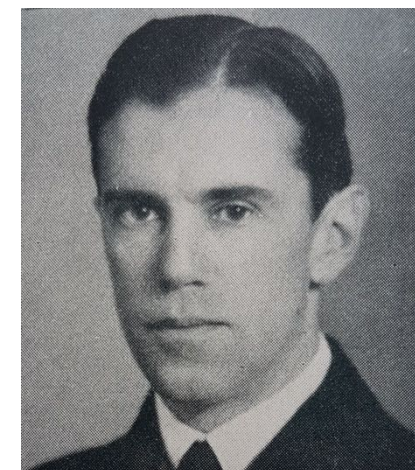
CLAES SPARRE (1898–1948) – FTF 5:e ordförande 1944–46

Greve, ingenjör och flygare - deltog som frivillig stridsflygare i finska inbördeskriget 1918

1933 - 37 chef central flygverkstaden Västerås

1937 - 43 överingenjör & direktörsassistent Saab i Trollhättan

1943 - flygöverdirektör i Flygvapnet

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

STEN LUTHANDER (1905–2000) – FTF 6:e ordförande 1946–48

1930 Civilingenjör KTH

1930 Assistent på KTH i flygteknik och från 1936 i hållfasthetslära

1940 Avdelningschef FFA (hållfasthet)

1944 - 1972 Professor i Flygteknik (efter hård kamp mot Bo Lundberg)

1947 - 1949 tjl från KTH och chef för Saabs forskningsavdelning

Grundade Flygtekniska Laboratoriet KTH/FL

Rekryterade flera tyska forskare till KTH (som mest 6 st samtidigt) och till Saab

Grundade konsultbolaget LUTAB – Luthanders ingenjörbyrå AB

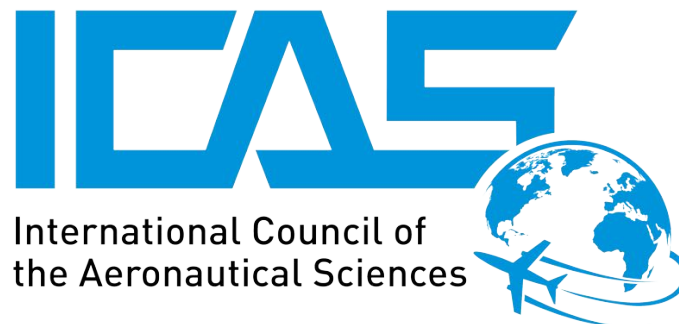

Utdrag från hyllningsskrift tillägnad Luthander på 50-årsdagen 1955:

Under åren på Saab 1947–49 var Luthander fortfarande pådrivande också för verksamheten på KTH (en ung Tore Gullstrand var vikarie på professuren). "ett långt arbetsskift på KTH pågick från fredag kväll 22:00 tills det tidiga morgontåget avgick mot Linköping måndag morgon 05:00".

Flygöverdirektören B. M. Westergård skriver om verksamheten på KTH: "Idéerna vid institutionen porlade emellertid inte fram som komna från en källåder. De sprutade fram som från ett vattenledningsrör, översvämmade alla och envar och ryckte med sig de yngre ingenjörerna. Dessa ville forska, utöka sina kunskaper och skapa en större svensk forskningsinstitution".

International Council of
the Aeronautical Sciences

Covering the World of Aeronautics

**FTF (SIS) blev medgrundare av IAF 1950 och ICAS 1957
och värd för två tidiga internationella kongresser i Stockholm**

IAF:s 11:e kongress 1960 på KTH

3:e ICAS-kongressen 1962 på Folkets Hus

Nyckelpersonerna i denna tidiga utveckling var:

Åke Hjertstrand - IAF

Bo Lundberg - ICAS

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

ÅKE HJERTSTRAND (1916–1989) – SIS ordförande åren 1950-58 och 1960-62

Civ. ing. KTH 1944

1944 - 46 Träforskningsinstitutet

1946 - FOA - forskningsingenjör - laborator - överingenjör

Sportflygare och medlem av KSAK

Rymdentusiast – grundade Svenska Interplanetariska Sällskapet (SIS) 1950

En av grundarna till International Astronautical federation (IAF) 1950 - vicepresident IAF 1957-1960

Drivande organisatör för IAF/IAC-kongressen i Stockholm 1960 på KTH

med flera legendariska deltagare: Werner von Braun, Hermann Oberth, Theodore von Kármán m.fl.

Werner von Braun

Åke Hjerstrand

Åke Hjerstrand och Theodore von Kármán

Theodore von Kármán grundade International Academy of Astronautics (IAA) och var dess President fram till sin död 1963.

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

BO LUNDBERG (1907–1991)

1926 Flygutbildning på Ljungbyhed (reservofficer FV)

1931 Civ. ing. KTH

1931 - 35 provflygare och flygplanskonstruktör på ASJA i Linköping

1935 - 37 Sparmans Flygverkstäder i Stockholm

USA och sen Götaverkens flygplansavdelning

1941 - 1943 chefskonstruktör för jaktplanet J22 (200 ex tillverkades)

1944 - 1948 Chef FFA hållfasthetsavdelning...specialitet strukturutmattning

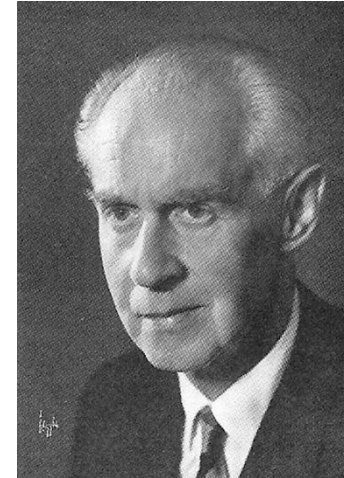
1948 - 1967 Chef FFA först med titeln överdirektör och senare generaldirektör

Lundberg deltog vid ICAS grundande 1957 i Paris och första ICAS-kongressen 1958 i Madrid.

Vid ICAS 1962 i Stockholm höll Lundberg kongressens Guggenheim Award Lecture med rubriken

"Speed and Safety in Civil Aviation" vilket blev starten på hans mångåriga kampanj mot överljudsflygplan.

I ett amerikanskt TV-program 1967 kallades Lundberg "The SST enemy number one"

Third ICAS Congress-Stockholm 1962. Bo Lundberg (from the 'floor') speaks to Dr. von Kármán.

Theodore von Kármán var ICAS Honorary chairman fram till sin död 1963. Han öppnade och avslutade ICAS-kongressen 1962.

THEODORE VON KÁRMÁN (1881–1963) – en gigant inom flyg- och rymdteknik

Född 1881 i Budapest – Österrike/Ungern – judisk bakgrund

Studier i Göttingen hos Ludwig Prandtl – doktorsexamen 1908

1912 – professor RWTH Aachen

1915 - 18 tåg i Austrian-Hungarian Army – utvecklade en tidig helikopter

1930 lämnade Tyskland för USA pga trycket mot judar

1930 - Guggenheim Laboratory at CalTech, Jet Propulsion Laboratory mm

1944 - Chair USAF Scientific Advisory Group

Känd för bl.a. Kármán vortex street, Kármánlinjen (gräns till rymden), mm, mm

Promotor av internationellt samarbete och grundare av:

AGARD (Advisory Group for Aerospace Research and Development) 1952 - nu del av NATO-RTO

ICAS – International Council of the Aeronautical Sciences 1957

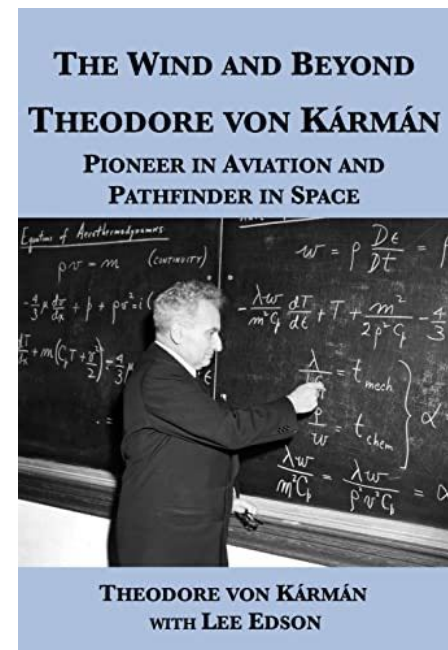
IAA – International Academy of Astronautics 1960 (i Stockholm!)

Von Kármán var förste mottagare av National Medal of Science – utdelad av Kennedy i februari 1963. The citation says: "The National Medal of Science is awarded by the President of the United States to Theodore von Kármán for his leadership in the science and engineering basic to aeronautics, for distinguished counsel to the Armed Services and for promoting international cooperation in science and engineering."

(von Kármán dog i maj 1963 och Kennedy i november)

About the careful creation of ICAS (from ICAS History book):

.....the wise creator of ICAS (Von Karman) made sure that first three congresses were held in countries that participated in the creation of ICAS but were not a part of any defensive military alliance and had not been involved in the tragic war of 1939-45. So it was that the first three biennial ICAS Congresses were held in Spain in 1958, then in Switzerland in 1960 and in Sweden in 1962, which led Von Karman to name them "The Three S's congresses".

Om kongresserna IAF/ICAC 1985 och ICAS 1990 i Stockholm har Göran Lilja berättat i artikeln "Lyftet för Flygtekniska Föreningen" publicerad i Bevingat 2003–3 (länkad på FTF hemsida).

Lyftet för Flygtekniska Föreningen

Kongresserna IAF-85 och ICAS-90, som arrangerades av FTF blev mycket lyckade och resulterade i ett ekonomiskt lyft för föreningen, som gav möjlighet att initiera de nationella flygteknik-kongresserna.

Inr 1-2003 av Bevingat återgavs ett avsnitt av Björn Törnbloms tal vid FTFs 50-årsjubileum 1983, som beskrev de första åren av Flygtekniska Föreningens historia.

Här, i samband med FTFs 70-årsjubileum, presenterar Göran Lilja sin version av historiken av de två senaste och mycket framgångsrika decennierna i föreningens historia och som börjar med de internationella IAF- och ICAS-kongresserna i Stockholm:

Under sent 70-tal togs initiativ för att hålla en ny IAF-kongress i Sverige med sikte ställt på 1981. Tveksamheten var av naturliga skäl stor inom FTF och det var många andra som tävlade om värdskapet. Sammanlagt kom ett beslut att Sverige skulle vara värd 1985. Det var då få av oss inblandade som kunde föreställa sig vad som skulle komma. Såväl en IAF-som en ICAS-kongress hade hållits i Sverige tidigare men det var många år sedan. Dethandlade nu om att en förening med några otal tusen kronor i balansräkningen skulle ges sig in i ett projekt på flera miljoner. Risktagandet var stort. Anspråken var höga och avgifterna skulle vara låga. Rvakteterna mellan länder liksom behov av hänsyn till kända organisationer och personer var oändliga. Föreningens dåvarande ordförande Sven-Olof Hökberg tog på sig uppgiften att även leda kongressorganisationen. Som stöd för ekonomin hade vi fått ett råd och öf från utlänningar att en rymdställning skulle ordnas anslutning till kongressen. Många kom hit, beömda de delarna som omöjligt och för hem. Där stod vi. Det blev Lars Andersson som fick klara av denna omöjlighet och gjorde det också med lysande resultat. Vi hade till vår glädje fått H.M. Konungen som kongressens beskyddare och invigningstalare.

RYMDESTÄLLNINGEN IAF-85

H.M. Carl XVI Gustaf med fr. v. Lars Andersson och Sven-Olof Hökberg. Längst till höger: Jerry Grey, President IAF

Kongressen genomfördes med utomordentligt lyckat resultat på Stockholmsmässan och kom att sätta en ny standard för IAF. En höjdpunkt var medverkan av astro- och kosmonauter. Själva hade jag tillfälle att närma mig Vladimir Sjatalov, chef för det sovjetiska utbildningscentret, så småningom högt uppsatt med flygsamheten själv,

intresserad och utomordentligt angenäm att ha kontakt med. Ett annat och närmast anekdotiskt minne är en dramatisk resa med ett stort antal kongressdeltagare från hela världen under en dag tur och retur till Kiruna för besök i Jukkasjärvi och på Esrange samt i Luleå. Företaget var organisationstätt smått vanligt med ett dräng om tid

och flera möjligheter till kom-punktioner. Engruppdeltagare skulle förlas mellan Kiruna och Luleå med ett flygplan som den nästan fylld upp. En annan grupp smordade smör den rullade transport och fick flygas samma sträcka i en Hercules. Allt gick väl och deltagarna följde med mycket exotisk.

Helikopterkonferensen Heliko-Baltic uppgjordes 1984 och 1986. Den hölls första gången 1982 genom initiativ av Rolf von Bahr och som blev utomordentligt uppskattad. Konferenserna genomfördes under kryssning till Helsingfors med S/Lilja Line och inne höll inte minst mycket spektakulära uppträdanden. Den mest kända föredragshållaren var nog Sergei Sikorsky, som till Igor, och självverksamhetschefen Pine Bertil, "motorprinsen", visade intresse för och stödde dessa arrangemang. Han kallades till hedersledamot av FTF.

Direkt efter IAF-kongressen bestående vi oss för att ta på oss värdskapet för ICAS-kongressen 1990. Då hade jag själv hunnit bli ordförande i FTF och blev det även i organisationskommittén. Även denna gång hade vi fördelen av att ha en kungligt beskydd. Ensamlande kraft var Tore Gullstrand i sin roll som hedersordförande i organisationskommittén. Vi var nu inför en och det hela borde löpvis lösligt. Det blev inte riktigt så. Även när varvgränsen visade och möjligheter till komma och argumentera om "value for money" behövdes. Därtill kom att världspolitiken interfererade på olika sätt i konferenserna och deltagandet. De blev i allmänhet frångående för FTF även denna gång. Det svenska kostnadsläget och politiken föll snabbt i glömska när man såg vad man erhöill i fungerande kongressarrangemang, tekniska besök och inte minst i sociala

Tre pionjärer inom svenskt flyg framför FTF-monten, IAF-85 fr. v. Åke Sundén, Lars Brising och Björn Törnblom

arrangemang. Ett stort stöd under arbetet togs och genomförandet av den brittiska systemföreningen RAeS som vid tiden skötte ICAS sekretariat. Ett annat var alla "unsung heroes" här hemma som på olika sätt ställde upp i planering och genomförande av värdskapet. Det var med stort glädje och lättad som jag personligen skrev under drögt värdnadsaktbrev. Idag är Billy Fredriksson President i ICAS. Sekretariatet ligger i Sverige med Anders Gustafsson som Executive Secretary.

Sedan följde slag i slag nationella flyg- och rymdtekniska kongresser, först 1992 på Scandic vid Slussen i Stockholm. Scandic visade sig för litet för det stora intresset. Ett uppehållt inslag var ett planarieföreläsning och ett fantastiskt bildspel av Gunnar Lindqvist. 1995, 1998 och 2001 hölls kongresser på det rymdigare Norra Lån. Alla dessa kongresser har skett i tuktbart

samarbete med IVA och SMR. Nu pågår förberedelserna för 2004 och Call for Papers har sändits ut. Temana har i mycket berört Sveriges roll i Europa och världens och man kan väl ana att ett sådant inslag kommer att fortsätta att finnas. Vid samtliga tillfällen har några högt uppsatta utländska föredragshållare anlitats. Ännan har varit bland annat Eurofighter, Airbus 380 och det amerikanska JSF. Vänligtvis har någon paneldebatt gått. Bland mer namn som utländska medverkande hade vid förvarande cheferna för BAE, John Weston, liksom professorerna German Zagari, då chef för sammanslutningen av ryska forskningscentra och tidigare för flygforskningscentret TzAGI, samt Edil Munnarinn från MIT. Planerna är att upprepa kongresserna med tre års intervall.

De här förändringarna har självklart förändrat arbetsformerna

i föreningen. Mer pengar och större uppgifter kräver mer av funktionärerna och detta har skett under en tid då sådant blir svårare. Ekonomihandlingarna har utvecklats till att omfattas av finansiering och placering. Därtill har kommit ytterligare ambitionshöjningar.

Den växande svenska rymd-industrin liksom betydelsen av elektroniken motiverade att en fjärde lokalavdelning bildades i Göteborg. Vi kan glädja oss åt att så har skett. Denna lokalavdelning växer och är livaktig. Alfred Persson blev dess förste ordförande.

Under 90-talet bildades CEAS, Confederation of European Aerospace Societies. Den har nu åtta medlemmsföreningar. FTF är självfallet en av dessa och representeras för närvarande i Council av Ulf Olsson som desutom sköter CEAS publikationer. Bakom FTF beslut ligger tanken att det är fördelaktigt att vara med när andra sluter leden. Samarbetet kommer av mycket att domas att stärkas.

Programverksamheten med huvudsakligen kvällsföredrag har i ökande grad kommit att ske i samverkan med andra föreningar inom flyg och rymdsektorn, främst Svensk Flyghistorisk Förening, Flygarkällskapet och Flygjournalisternas Klubb. Förutom rymd-kvällsföredrag har tillkommit ett inslag av miniseminarier och besök på dagtid eller eftermiddag och kväll. Ett flertal resor har organiserats, bland annat till Gruppen flöten F7 och till Esrange.

Föreningen har under lång tid känt behov av en tidskrift. Andra motsvarande föreningar i Europa, och självfallet USA, har haft sådana under lång tid. FTF har inte velat vara sämre. Under en tid drömt 1990 fanns

Flygbladet som dock blev kortlivat. Sedan grundades Bevingat. Den trycktes till en början på Luftfartsverkets tryckeri. Sedan ett antal år är Lars Andersson redaktör med den åran och har även fört FTF uti cyberrymden med hemsidan som grundades 1996. Publicistisk verksamhet är mycket arbetskrävande och det kan man inte göra mycket åt. När det gäller kostnader för framställning och distribution kan man hoppas att ny teknik skall lätta på några av bekymren. Det är dock inte så lätt som många hävdar.

Det har som synes varit tjugosynerligen händelserika med stora omställningar för FTF. Det kanske blir fler sådana när vi ser nya villkor för hela branschen. FTF har en uppenbar styrka i förmågan till anpassning.

Själv kan jag se tillbakapå handlingar som gett oändligt mycket och som jag inte kunde föreställa mig jag en gång på juttioletet accepterade en fråga från valberedningen. Jag vill med detta önska föreningens lycka till med de kommande mycket intressanta åren och med språnget mot hundraårsjubileet.

Göran Lilja
Ordförande i FTF 1986–89

KOP JUBILEUMSBOKEN

Beställ boken för 300 kr + moms och porto hos SMR via brev, fax, telefon eller e-post. SMR, Box 2424, 16451 STOCKHOLM. Tel: 08-667 9320 Fax: 08-667 9705 smr@smr.se

FTF's Hemsida på Internet

Adressen är: www.flygtekniskaforeningen.org
På FTF's hemsida finns bl.a. aktuell information om Huvudföreningens Programverksamhet. BEVINGAT finns också på hemsidan under rubriken "FTF's Tidsskrift" och kan laddas ned fr. o. m. nr 4 1996. Hemsidan redigeras av redaktören för BEVINGAT.

BEVINGAT

utkommer med 4 nr/år och distribueras till FTFs medlemmar

Redaktör

och ansvarig utgivare
Lars Andersson
Kammargatan 52
111 60 Stockholm
Tel. 08-791 84 91
E-post: ftf@mailbox.swipnet.se

Lokalredaktörer

Haar-Olof Hansson, Göteborg
031-735 00 00

Lars-Åke Holm, Linköping
013-18 00 00

Torsten Höjrup, Malmö
040-49 92 05

Thomas Johnsson, Trollhättan
0520-948 44

Manuskript adresseras till redaktör eller lokalredaktörer.

Genom de internationella kongresserna har FTF bidragit till att placera Sverige på kartan inom flyg- och rymdbranschen.

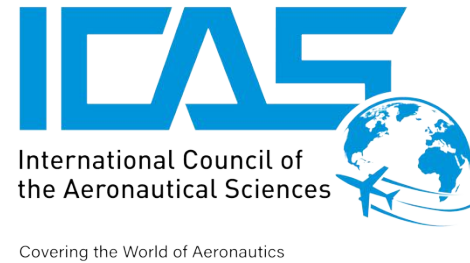
90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

13

och

Utökade relationer med ICAS under 2000-talet

ICAS-sekretariatet i Sverige 2002-2010

2011 ICAS PC-möte i Stockholm & Linköping

ICAS 2022 i Stockholm 4–9 september 2022

Billy Fredriksson ICAS President 2002–2004 (och PC chair 2000–2002), ICAS Treasurer 2006–2010

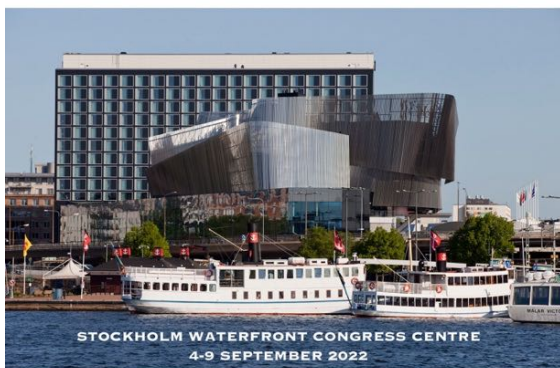
Anders Gustafsson ICAS Executive Secretary 2002–2010 och ICAS Treasurer 2010–2014

Gunnar Holmberg ICAS Treasurer 2014–2022,

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

90 år 1933–2023

ICAS 2022 kongressen genomfördes 4–9 september 2022 på Stockholm Waterfront

På kongressen presenterades ca **600 tekniska föredrag**, inklusive award- och plenarföredrag, (950 abstracts => 565 selected + invited papers & sessions i 14 parallella sessioner).

Med **över 950 registrerade delegater**, 65 medföljande samt utställare och arrangörspersonal blev det **totala antalet personer över 1 100 från totalt 35 olika länder**. Därav över 200 registrerade studentdeltagare (undergraduate och graduate) – en bra balans.

Samtliga dessa siffror är **rekord för en ICAS-kongress**.

(Jfr ICAS 1990: 240 papers och 550 deltagare)

Ett stort åtagande för FTF med större finansiell risk än vi förstod när vi vann ”tävlan” 2018:

- Covid-pandemin med lock-down => stor osäkerhet och ICAS 2020 i Shanghai senarelades till 2021
- Rysslands invasion av Ukraina februari 2022 => inga ryska deltagare
- Fortsatt lock-down i Kina => Speciallösning med förinspelade presentationer av kineser
- Negativ utveckling av växelkursen SEK/EUR

Congress reception i Stadshuset och **Bankett** på Vasamuseet.

Trots de ekonomiska utmaningarna gjorde FTF ett rimligt överskott från kongressen. Totala omsättningen var ca 9 miljoner kr. Partners och utställare bidrog med 30% av intäkterna.

Partners: Platinum (Saab), Gold (GKN, Boeing), Silver (Airbus, Clean Aviation, DLR).

Mycket positiva omdömen från ICAS: *“In all possible metrics, ICAS 2022 was the most successful Congress that ICAS has had for a very long time. We have only received extremely positive feedback from many participants about the technical and social programmes as well as the venue place”.*

ICAS 2022 Opening ceremony Monday 4 September followed by the Guggenheim Award Lecture by Anders Blom

Speeches by Roland Karlsson, FTF President; Marcus Wallenberg, Swedish banker/industrialist and Saab chairman; Joao Azevedo, ICAS President.

Congress info by Axel Probst and Anders Gustafsson.

von Karman Award Lecture Thursday 8 September with:

Axel Krein, Clean Aviation och 3 CTOs: Sabine Klauke, Airbus; Eric Dalbiés, Safran; Marco Protti, Leonardo

Other plenary lectures during ICAS 2022 included speakers from Boeing, Saab, GKN plus more.

All ICAS 2022 plenary lectures were video recorded and are available at the [ICAS youtube channel](#)

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson

flyger nu vidare mot 100-årsdagen med olika aktiviteter för att främja svensk flyg- och rymdteknik:

- lokalavdelningarnas arrangemang och tidskriften Bevingat
- nationella kongresser plus utdelningen av Thulinmedaljer och diplom

Kongresser vart tredje år

Flygteknik 1992

Flygteknik 1995

Flygteknik 1998

Flygteknik 2001

Flygteknik 2004

Flygteknik 2007

Flygteknik 2010

CEAS 2013 i Linköping

FT 2016

FT 2019

ICAS 2022

FT 2025 ?

FT 2028 ?

Thulinmedaljörer Guld 2010-

2010 Lennart Joelsson, Civilingenjör

2011 Ulf Ringertz, Professor

2014 Bengt-Olof Elfström, Professor

2015 Lars Sjöström, Civilingenjör

2016 Anders Blom, Tekn. Dr.

2018 Bengt Sjöberg, Civilingenjör

2019 Torbjörn Johansson, Civilingenjör

2020 Christer Fuglesang, Tekn. Dr.

2022 Petter Krus, Professor

2023 Eddy De La Motte

2024 ??

Thulinmedaljörer Silver 2010-

2010 Gert Sjunnesson, Civilingenjör

2010 Kenneth Svensson, Civilingenjör

2010 Torbjörn Hult, Civilingenjör

2011 Patrick Berry, Tekn. Lic.

2011 Gunnar Ericsson, Civilingenjör

2012 Henrik Elinder, Civilingenjör

2012 Göte Svedenkrans, Civilingenjör

2013 Pontus Nordin, Civilingenjör

2013 Örjan Arulf, Civilingenjör

2014 Jörgen Nilsson, Civilingenjör

2015 Carl-Olof Carlsson, Civilingenjör

2015 Jiri Gaisler, Civilingenjör

2016 Hans Ansell, Tekn. Dr.

2016 Björn Fehrm, Flygingenjör

2017 Per Bodin, Tekn. Dr.

2017 Mikael Petterson, Civilingenjör

2018 Per Nylén, Tekn. Dr.

2019 Dag Folkesson, Civilingenjör

2020 Lars Ulander, Tekn. Dr.

2021 Henrik Holter, Tekn. Dr.

2022 Stig-Ove Silverlind, OCC Manager

2024 ??

90 år 1933–2023

FTF Årsmöte 2023/Anders Gustafsson